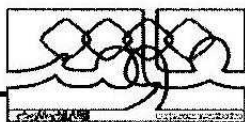

مبانی اخلاقی سپاسی در اسلام

دکتر رضا قاسمی

نشر مقاومت

+۰۹۱۹۵۸۸۰۰۳۵۹۸

WWW.moqavamat.ir

سرشناسه: قاسمی، رعنا، ۱۳۶۷-

عنوان و نام پدیدآور: مبانی اخلاق سیاسی در اسلام/رعنا قاسمی؛ ویراستار علمی محسن مطلبی‌چونقانی؛ ویراستاری ادبی زهرا احمدی‌بنی؛ ویراستاری فنی ام‌البنین حسین‌زاده؛ ناظر علمی علیرضا طاقتی.

مشخصات نشر: تهران: مقاومت، ۱۳۹۹.

مشخصات ظاهری: ۲۱۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۳۸۶۸۵-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع اخلاق و سیاست

موضوع: Political ethics

موضوع: اخلاق و سیاست-- جنبه‌های مذهبی-- اسلام

موضوع: Political ethics-- Religious aspects

موضوع: اخلاق اسلامی

موضوع: Islamic ethics

موضوع: اسلام و سیاست

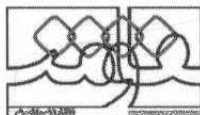
موضوع: Islam and politics

شناسه افزوده: مطلبی، محسن، ۱۳۶۳ -، ویراستار

رده بندی کنگره: BP۲۵۴/۹

رده بندی دیویی: ۲۹۷/۶۵۸

شماره کتابشناسی ملی: ۶۰۸۸۴۷۰

نشر مقاومت

عنوان: مبانی اخلاق سیاسی در اسلام

■ تألیف: دکتر رعنا قاسمی

■ ویراستار علمی: مجتبیٰ مطلبی جوقنانی ■ ناظر علمی: علیرضا طاقتی

■ ویراستاری ادبی: زهرا ییسی ■ ویراستاری فنی: ام‌البنین حسین‌زاده

■ صفحه‌آرا: امیرحسین طراح جلد: دلارام پری‌پیکر

■ ناشر: مقاومت

■ نوبت چاپ: اول (بهار ۱۳۹۹) ■ شمارگان: ۱۰۰ نسخه

■ شابک: ۸-۸۵-۸۳۸۶-۶۰۰-۹۷۸ ■ قیمت: ۳۰۰۰ تومان

شماره همراه:

۰۹۱۹۵۸۸۰۰۳۵

www.moqavamat.ir

کلیه حقوق برای نشر مقاومت محفوظ است

مقدمه ۷

فصل اول مفهوم‌شناسی

۱- اخلاق ۱۳

۲- سیاست ۱۴

۳- اخلاق سیاسی ۱۶

اهمیت و ضرورت مطالعاتی ۱۷

نسبت اخلاق سیاسی و دین ۱۷

فصل دوم بی‌هستی‌شناسی

۱- عقاید و اخلاق سیاسی ۳۵

۲- تأثیر اخلاق بر فقه سیاسی ۳۹

۳- تأثیر فقه بر اخلاق سیاسی ۴۱

۴- اخلاق و الزامات سیاسی ۴۳

فصل سوم مبانی انسان‌شناسی و معرفت‌شناختی

۱- سیر تطور انسان‌شناسی در اخلاق سیاسی ۵۵

۲- انسان در نظام فلسفه اسلامی ۷۰

۳- معرفت‌شناسی اخلاق سیاسی ۷۵

مبانی دین شناختی

فصل چهارم

- ۹۲-۱. اخلاق در مکاتب غربی و سکولاریستی
- ۱۱۰-۲. اخلاق و حکومت الهی در اسلام
- ۱۱۹-۳. اخلاق در مکتب دینی و اسلامی

اخلاق سیاسی در تاریخ سیاست نامه نویسی

فصل پنجم

- ۱۳۱-۱. سیاست نامه‌ها و نصیحت نامه‌ها
- ۱۴۴-۲. ویژگی اخلاقی سیاستنامه‌ها
- ۱۴۸-۳. اخلاق سیاسی در اندیشه متفکران اسلامی

اخلاق سیاسی در سیره رسول الله و حضرت امیرالمؤمنین

فصل ششم

- ۱۶۶-۱. جلوه‌هایی از اخلاق سیاسی رسول الله ﷺ
- ۱۷۲-۲. اخلاق سیاست خارجی در سیره رسول خدا ﷺ
- ۲۰۰-۳. اخلاق کارگزاران و فرماندهان در اندیشه امیرالمومنین (علیه السلام)

کتاب نامه

- ۲۰۶ منابع فارسی
- ۲۱۶ منابع لاتین

«سیاست این است که جامعه را هدایت کند. راه ببرد، تمام مصالح جامعه را در نظر بگیرد و تمام ابعاد انسان و جامعه را در نظر بگیرد. و این راه را هدایت کند به طرف آن چیزی که صلاح حشاشان است، صلاح ملت است، صلاح افراد است و این مختص انبیا است و یخشان این سیاست را نمی توانند اداره کنند بر این اساس سیاست اسلام است اخلاقی است.»^۱

مقدمه

اخلاق، شاخه های متنوع و مختلفی دارد. اخلاق سیاسی، بخشی از مجموعه مطالعات حوزه اخلاق است؛ که در کنار علوم سیاسی، فلسفه و مطالعات مربوط به ادیان و تربیتی جایگاه ویژه ای به خود اختصاص داده است. اخلاق سیاسی عصر جدید دارای ابعاد متنوع و مختلفی است.

حضور دین در زندگی بشر همواره وجود داشته و آدمی روزی را بدون آن سپری نکرده است. به قول برخی از جامعه شناسان هیچ جامعه شناخته شده ای وجود

۱- صحیفه امام، ج ۱۳، ص ۴۳۰ - ۴۳۲.

ندارد که بدون دین باشد بررسی‌های مردم‌شناختی و باستانی نشان داده است که این موجود متفکر به صورت مداوم در پی سرمنشأ هستی بوده و تلاش کرده است با یافتن مصداقی کامل برای آن به عبادتش بپردازد. شکی نیست که این تلاش‌ها همیشه قرین موفقیت و درستی نبوده و بارها امور دیگری به اشتباه، موجود متعالی فرض گردیده و عبادت شده است، اما نفس این اشتباهات، خود دلیلی بر این است که انسان بدون اعتقاد به موجودی ماورائی نمی‌تواند زندگی خود را سامان دهد. دین تنها امر معنوی صرف نبوده و انسان‌ها در اغلب ساحت‌های زندگی خود را بر اساس دین بنا کرده و بلکه به عمد سعی کرده‌اند که اساس زندگی خود را بر شالوده آن بنا کنند. این گفته، صرف‌نظر از اعتقاد دینی خود ماست که بر اساس آن معتقدیم او سن انسان خود يك پیامبر بوده و لاجرم اعتقادات دینی، اساس زندگی آدمی را از زمان ابتدا برعهده گرفته است.

تأثیر دین در تنظیم روابط زندگی در جوامعی که ادیان الهی بر آنها حاکم بوده است، امری نیست که مورد تردید نباشد. البته در خصوص ادیان غیر الهی، به ویژه آنها که فاقد شریعت هستند باید به گونه دیگری سخن گفت. این تأثیر در همه عرصه‌های زندگی مشهود بوده و به گونه‌ای موضوعی وجود نداشته است که بدون مراجعه به دین درباره آن تصمیمی گرفته شود، از این رو، اشخاصی که به گونه‌ای متولی امور دینی بوده، در همه جوامع دین‌دار، جایگاهی ویژه داشته و از احترام فوق‌العاده‌ای بهره‌مند بوده‌اند.

مسئله اخلاق نیز از این قانون مستثنا نیست و تا جایی که تاریخ به یاد دارد دین و آموزه‌های آن بوده‌اند که اصول و هنجارهای اخلاقی را به انسان‌ها آموزش داده و از آنها خواسته‌اند به آن عمل کنند. در این راه، تشویق و ترغیب از يك سو، و انذار و تحذیر از سوی دیگر، آدمی را به سوی عمل به دستورات اخلاقی سوق داده

است. این گونه تأثیرگذاری تا دوره رنسانس در تمام سرزمین‌ها کم و بیش حاکم بوده و در ممالك اسلامی تا هم اکنون نیز ادامه دارد، اما پس از دوره رنسانس به سبب اتفاقات خاصی که متناسب با فرهنگ و تمدن غرب به وجود آمد، تأثیر دین روز به روز کمتر شده و از حاکمیت آن بر عرصه‌های مختلف زندگی بشر کاسته شده است.

مبانی اخلاق و سیاست در غرب جدید تفاوت اساسی با اندیشه اسلامی دارد. در این کتاب بنا به این اساسی اخلاق سیاسی در اسلام و بانی هستی‌شناسی و معرفت‌شناسی آن با اندیشه غربی نیز مقایسه و بررسی خواهد شد. با این وصف سه‌گان کتاب بر شش فصل شکل گرفته است که در فصل اول به مفهوم‌شناسی اخلاق سیاسی، صورت مختصر پرداخته است؛ در فصل دوم مبانی هستی‌شناسی اخلاق سیاسی تبیین و بررسی شده است. در فصل سوم انسان‌شناختی و معرفت‌شناسی صورت مجمل بحث و بررسی شده است. در فصل چهارم به موضوع دین و اخلاق اشاره شده در فصل پنجم اخلاق بر اساس نصیحت‌نامه‌ها و سیاست‌نامه‌ها بررسی شده و در نهایت در فصل ششم اخلاق در سیره رسول الله و حضرت علی پرداخته شده است.